

ĐC

51

CHU THỊ PHƯƠNG LAN

ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM NHỮNG

BẢN ANH HÙNG CA

Thơ

NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI

ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM
NHỮNG BẢN ANH HÙNG CA

CHU THỊ PHƯƠNG LAN

ĐƯỜNG SẮT VIỆT NAM
NHỮNG BẢN ANH HÙNG CA

Thơ

ĐC 51

NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI
HÀ NỘI 2000

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Người xưa thường nói: "*Yêu nhau yêu cả đường đi...*". Điều này thật đúng với tình cảm của chị Chu Thị Phương Lan - một kỹ sư nông nghiệp có tâm hồn dào dạt chất thơ. Chị yêu người bạn đời của mình tha thiết nên yêu luôn cả ngành nghề của anh. Dưới con mắt của chị, những con tàu ngược xuôi trăm ngả, những người tuần đường cần cù làm việc giữa đêm khuya và những đồng đội TNXP một thuở đạn bom... tất cả đã trở thành những tú thơ lung linh tha thiết yêu thương.

Trong mười một bài thơ bình dị, mộc mạc, Phương Lan đã cố gắng gửi gắm toàn bộ tình cảm riêng, chung của mình vào một trong những ngành vận tải huyết mạch của đất nước mà chị đã hết lòng yêu mến: ngành Đường sắt Việt Nam.

Với chị, ngành Đường sắt là một "nàng dâu hiền" có nhiều phẩm chất tốt đẹp: truyền thống đấu tranh

Lịch sử
ngành Đường sắt
Việt Nam

I

Hơn trăm năm một chặng đường⁽¹⁾
Hôm nay ôn lại đoạn trường sơ khai
Nhớ ngày nếm mật nằm gai
Làm thân trâu ngựa - đêm dài tối tăm
Lán tre, nền đất ta nằm
Miệng ăn ngô sắn, lưng hằn roi da
Kiếp "cu-li" - thợ Hỏa xa
Mưa dầu nắng lửa vẫn ra công trường

---

1) Ngành Đường sắt Việt Nam ra đời năm 1881.

Mùa đông rét buốt thấu xương
Vẫn đi xẻ núi, san đường, đặt ray
Công: ba mươi xu một ngày
Ốm đau không thuốc không thầy hỏi han
Chết vì thân xác trong hang
"Ma thiêng Trái Hút" hồn oan Bảo Hà
Chủ Tây đàn áp dân ta
Thì ta chung sức trẻ già đấu tranh
Bắt tên chủ Pháp: Vê - Danh
Nổ bom khách sạn tan tành, vang xa
Thợ Hà Tu đã tiếp đà
Đánh Tây, diệt lính, giữ nhà giữ quê
Phong trào như sóng truyền đi
Hoả xa toàn quốc tức thì đứng lên!

II

Lòng son, dạ sắt, chí bền
Những "nhà máy đở" sáng tên toàn Ngành⁽¹⁾
Công nhân hăng hái đấu tranh
Phong trào cuồn cuộn, lan nhanh mọi miền
Từ đâu cờ đỏ búa liềm
Truyền đơn, khẩu hiệu dăng lên rợp trời
Mít tinh, kỷ niệm nơi nơi⁽²⁾
Công nhân "hoá kiếp" cuộc đời "cu-li"

---

1) Bốn nhà máy có phong trào đấu tranh sớm nhất của ngành Đường sắt là: Nhà máy Đê pô Tháp Chàm, Nhà máy Xe lửa Dĩ An, Nhà máy Xe lửa Trường Thi và Nhà máy Xe lửa Gia Lâm.

2) Ngày 1-5-1930: Công nhân đấu tranh công khai ở nhiều nơi.

*Đảng ta đã mở đường đi
Công - nông đoàn kết một ly không rời.*

III

*Dù cho bão tố tới bờ
Người dân vẫn quyết giữ trời Việt Nam
Một bên đế quốc tham tàn
Một bên giặc đói, cơ hàn lấm thây
Cờ hồng đã phấp phới bay
Nghe lời Bác gọi triệu tay kết đoàn
Tàu đưa bộ đội vào Nam
Thuốc men, súng đạn, quân trang thêm nhiều
Hoả xa như trái tim yêu
Giao thông liền mạch hai chiều Bắc Nam.*

*
* *

*Bác sang Pháp một thời gian
Bác về - cả nước hân hoan đón chào
Hoả xa vinh dự tụ hào
Chuyến tàu chở Bác biết bao ân tình.⁽¹⁾*

*
* *

*Dẫu trong gian khó chẳng sờn
Giặc càng tàn bạo căm hờn càng cao
Núi rừng che chở phong trào
Xương tan thịt nát không nao núng lòng
Bao nhiêu súng đạn dự phòng
Đêm đêm vận chuyển vượt vòng địch vây
Giúp cho bộ đội đánh Tây
Hoả xa bí mật tháng ngày góp công*

---

1) Từ bên Pháp trở về Hải Phòng ngày 20-10-1946, ngày 21-10-1946 Bác đi tàu hoả từ Hải Phòng về Hà Nội.

Công nhân: xương sắt, da đồng
Phá đường tiêu thổ - lấp sông ngại gì
Sức người đã đẩy tàu đi
Lại Giang ơi! Nhớ khắc ghi công này⁽¹⁾

*
* *

Nơi thì xẻ núi đặt ray
Đường khôi phục - phải làm ngay, kịp thời
Giao thông cần phá nơi nơi
Đoàn tàu bí mật cắt rời từng toa
Cắt đường, phá hỏng nhà ga
Cho tàu không chở hàng ra nước ngoài

---

1) Sông Lại Giang ở Quảng Ngãi có 8 nhịp cầu, khi "Tiêu thổ kháng chiến" ta phá đi 7 nhịp, chỉ còn lại 1 nhịp làm cầu xi măng, lúc cần cho tàu vượt qua đã phải dùng sức người đẩy tàu trên cầu xi măng.

Nỗi đau không chỉ riêng ai
Đau dân mất nước - chia hai nhịp cầu
Biển Đông biết mấy nông sâu?
Con đường tranh đấu dài lâu khôn cùng...

IV

Núi non xanh biếc chập chùng
Điện Biên lòng lẫy, anh hùng thắng Tây
Hoà bình nửa nước từ đây
Quân thù sạch bóng, trời mây thanh bình
Hoả xa về với dân mình
Bắt đầu từ những công trình dựng xây
Con tàu xuôi ngược đó đây
Chở Apatít về ngay ruộng đồng

*Hà Nội - Nam Định - Hàm Rồng
Khẩn trương khôi phục - lập công thêm nhiều
Đông Anh - Lưu Xá - Quán Triều
Thanh niên đảm nhiệm, sớm chiều thi đua⁽¹⁾
Lưu thông hàng hoá bán mua
Chuyến tàu đi suốt bốn mùa ngược xuôi.*

V

*Bom rơi! Lại tiếng bom rơi
Con đường tan nát, tả tơi cây cầu
Núi cao, biển rộng, sông sâu
Đạn bom Mỹ dội biết đâu mà lường
Chúng đi gieo rắc đau thương
Gây thêm máu lửa chiến trường miền Nam*

---

1) Công trình đường sắt Đông Anh - Thái Nguyên do Đoàn Thanh niên đảm nhiệm xây dựng năm 1959 - 1960.

Quân đi xanh lá nguy trang
Tàu tăng vận chuyển, chở hàng vào trong
Chia tay biết mấy nhớ mong
Lời thề trao gửi, một lòng thủy chung
Xa xôi cách trở ngàn trùng
Em cùng đồng đội tập trung sửa đường
Ngày đêm đất thấm máu xương
Con tàu vẫn chạy khẩn trương, kịp thời
Đưa hàng vào được tới nơi
Miền Nam thắng lớn, sáng ngời chiến công
An toàn bảo đảm giao thông
Cả ngành Đường sắt quyết không ngại ngần
Leo thang ra Bắc mấy lần
Mỹ càng thất bại muôn phần đắng cay.

*Tàu ta đi giữa ban ngày
Quân thù sạch bóng, từ nay thanh bình
Bắc Nam một dải - vẹn tình
Con tàu Thống Nhất, chúng mình cùng đi.*

VI

*Nhớ thời bao cấp lắm khi
Tàu chạy rì rì giờ chậm buồn thay
Nhà ga chật suốt đêm ngày
Đẩy xô, chen lấn, gian, ngay, dối lừa
Khi đi sớm, lúc về trưa
Nhà tàu, hành khách chẳng vừa lòng nhau.*

Bây giờ ai chịu "đi sau"
Trong thời đổi mới - đầu tàu tiên phong
Gần xa đi lại thông dong
Đúng giờ tàu chạy - ước mong thoả rồi
Trên tàu - du khách thanh thoi
Thả tâm hồn với biển trời quê hương
Chan hoà chủ, khách thân thương
Đường xa - có cả chiều, giường văn minh
Đêm đêm điện sáng lung linh
Quạt trần thoáng mát, an ninh giữ gìn
Muôn người gần gũi, yêu tin
Đẩy lùi tiêu cực, quyết tâm hướng đi.

*
* *

Bây giờ đi đâu, về đâu
Ai ai cũng chọn "con tàu Việt Nam"
Mười năm đổi mới - sang trang
Ngành Đường sắt thật vẻ vang, tự hào.

1996 - 1999

---

* Các chú thích được ghi theo cuốn "Lịch sử Đường sắt Việt Nam".

Vẫn có Bác cùng đi

Bác xa quê một ngày xuân
Lo cho Đất Nước bớt phần thương đau
Hội đàm các bước tiếp nhau
Hai bên Pháp - Việt, mở đầu đã ghi⁽¹⁾
Chặng đường dài - Bác đã đi
Trăm công ngàn việc chẳng khi nào ngừng
Bác về - bến cảng tung bùng
Hải Phòng đón Bác vui mừng thiết tha
Bác ân cần với Hoả xa
Đoàn tàu chở Bác, cờ hoa vẫy chào
Mùa đông cái rét ngọt ngào
Bác về ấm áp biết bao nghĩa tình

---

1) Bác sang thăm Pháp năm 1946. Việt Nam và Pháp ký Tạm ước ngày 14-9-1946.

*Ban mai toả nắng lung linh
Bác tươi cười suốt hành trình hôm nay
Niềm vui - vui mãi như say
Toàn ngành xin nhớ ngày này khắc sâu.⁽¹⁾*

*
* *

*Miền Nam mong Bác từ lâu
Nhớ ngày đen tối, lên tàu Bác đi
Trong tim Bác ước mong gì:
Bôn ba tìm hướng cứu nguy giống nòi,
Nước nhà độc lập yên vui
Ra đi - dành trọn cuộc đời vì dân.*

---

1) Ngày 21-10-1946 Bác đi chuyến tàu hoả đặc biệt từ Hải Phòng về Hà Nội.

*Bác đi xa, Bác về gần
Ấm trong nghĩa Đảng, tình dân mặn nồng
Đến ngày thống nhất non sông
Miền Nam đón Bác cờ hồng tung bay.*

*
* *

*Chúng con chiến đấu bao ngày
Giang sơn gấm vóc từ nay thanh bình
Ban mai nắng sớm lung linh
Chúng con mời Bác "hành trình" vô Nam
Mong Người mãi mãi "bình an"
Nhân dân cả nước hân hoan đón mừng
Hoà xa phần đấu không ngừng
Nâng cao chất lượng, rút dần thời gian*

Tàu toa sạch đẹp khang khang
Khách - hàng vận chuyển nhíp nhàng,
thông thương
Bác - Nam chung một con đường
Con đường Thống Nhất tình thương dạt dào
Nhớ lời Bác dạy năm nào:
"Tự do - độc lập" giương cao ngọn cờ.

19-5-1999

Hạt nhân trong trái chín

Tán cây đại thụ xum xuê
Hoa thơm, trái chín, chim về hót vang
Tù trong đói rét lầm than
Công nhân Đường sắt Việt Nam trưởng thành
Trái kia đâu mãi vín cành
Hạt uơm tách vỏ, mầm xanh chào đời
Thanh niên Đường sắt nhiều nơi
Chi đoàn thành lập giữa trời nắng thu⁽¹⁾
Qua rồi bão táp, mây mù
Nước nhà độc lập, quân thù lùi xa

---

1) Ngày 15-8-1955, những chi đoàn đầu tiên được thành lập.

*Phong trào Đoàn của chúng ta
Đứng ra đảm nhiệm nhà ga, cung đường
Thanh niên đảm nhận công trường⁽¹⁾
Vững vàng sức trẻ coi thường gian lao
Xẻ đôi, bạt dốc cũng đào
Khó khăn khắc phục - không nao núng lòng
Tuyên đường mới đã làm xong
Tiếp theo tuyến khác, xung phong sẵn sàng
Hàm Rồng - dũng cảm kiên gan
Đội cầu - đơn vị vẻ vang anh hùng⁽²⁾
Nhớ khi bom đạn mịt mù
Quân thù gieo rắc bão bùng chiến tranh*

---

1) Thanh niên đảm nhận xây dựng công trình đường sắt Đông Anh - Thái Nguyên năm 1959 - 1960.

2) Đội cầu 19-5 Hàm Rồng - đơn vị Anh hùng.

*Nói nhau lớp lớp tuổi xanh
Xung phong tình nguyện giữ canh biển trời
Bom rơi thì mặc bom rơi
Thanh niên bám trụ không rời mục tiêu
Giặc càng phá huỷ bao nhiêu
Thanh niên càng phải sớm chiều gắng công
Nồi chím - cầu tạm vượt sông
Vá đường, đội đá thêm hồng tuổi xuân
Mưa bom - tàu cháy bao lần
Cứu tàu - lửa đạn có ngân ngại chi
Các anh các chị "ra đi"
Những người ở lại khắc ghi mối thù*

*Còn đây một nửa trăng lu
Soi cho đồng đội làm bù đêm đêm
Tháng năm mãi mãi không quên
Một thời lửa đạn - ấm êm tình người*

*Thanh niên Đường sắt muôn nơi
Cùng ngành phấn đấu - rạng ngời chiến công.*

Tình ca cho những người đã khuất

Tuổi mười tám em vẫn còn e ấp
Nhu bông hoa tươi thắm buổi sớm mai
Sương long lanh còn đọng ở lá đài
Tia nắng muôn đến thắm còn chưa tới.

Buổi anh đi hẹn hò em chờ đợi
Đánh giặc Mỹ xong, anh sẽ trở về
Cùng em vui trên những cánh đồng quê
Giản dị quá, ôi một lời thề ước!

Anh cầm súng lên đường ra phía trước
Chưa kịp dùng chân để viết thư về
Em đã lên đường tạm xa cách đồng quê
Lời thề gửi theo anh vào trận chiến

*Trong lửa đạn, chí trai càng tôi luyện
Bọn con gái chúng em bảo vệ những con đường
Bảo đảm giao thông, vận chuyển quân lương
Hàng chi viện - chiến trường anh có biết?*

*Nhớ thương anh, nhớ thương da diết
Em mong ngày đôi lứa dệt tình ca
Tuổi mười tám, đôi mươi đã phải cách xa
Hai trận tuyến ở hai đầu đất nước*

*Trên những con đường chúng em cầm xẻng cuốc
Cầm cọc tiêu đánh dấu trái bom căm
Trong đêm thâu - những công việc lặng thầm
Chỉ có sao trời dõi nhìn đăm đuối.*

Ánh sao rơi, ánh sao rơi vôi vôi
Như muốn cùng em xẻ đá vá đường
Sao muốn cùng em chia sẻ mọi đau thương
Khi đồng đội em người còn, người mất.

San lấp hố bom - những đêm dài tất bật.
Cánh lái xe gặp cô gái mở đường
Dẫu không quen vẫn nói được lời thương
Vẫn chào hỏi, tiễn đưa vui ríu rít.

Em ngã xuống - cả ngàn người đều biết
Bởi mỗi khi qua vắng tiếng em cười
Tiếng em không tan trong tiếng ngàn người
Cho mỗi chuyến xe qua, ai cũng nhớ.

Đường sắt riêng biết ai đi, ai ở
Ai nói câu thương nhớ gửi cho ai?
Chỉ có đoàn tàu hiểu rõ những thanh ray
Có ai đó giữ gìn trong lửa khói.

Thương nhiều lắm nhưng tàu không thể nói
Còn vội vã đi cho kịp chuyến hàng vào
Và mong sao tăng vận chuyển lên cao
Cho tiền tuyến đỡ phần nào thiếu thốn.

Những em gái vẫn đêm ngày bận rộn
Đường đứt, cầu tan, lại làm những cây cầu
Lại đội đá vá đường, lấp những hố bom sâu
Em ngã xuống cũng lặng thềm như thế!

Em ngã xuống như sao băng rơi vào đáy bể
Lá rừng ơi! Có kẻ được cho cây?
Bao nhiêu người đem sức trẻ về đây
Để bảo đảm giao thông cho con đường
thông suốt.

Chẳng phải chỉ một ngã ba Đồng Lộ
Mà bao cây cầu, bao đầu máy, nhà ga
Bao chuyến hàng vào, bao chuyến tàu ra
Máy bay Mỹ vẫn đón đường bắn phá.

Bom trút xuống - những cây cầu tôi tả
Những con người đã hoá phép thân tiên
Cầu nổi, cầu chìm, cầu vắt thẳng thiên
Cầu bị phá để rồi cầu có cánh

*Những cô gái TNXP mảnh mai
Nhưng tiềm ẩn biết bao sức mạnh
Em có phép thánh không mà thắng lũ giặc trời
Chiến công em tô đẹp khắp muôn nơi.*

*Nhưng tên của em - chỉ có ánh sao trời biết đến
Nhiều em gái ra đi chưa một lời hò hẹn
Chưa một lần được hát bản tình ca
Chưa một lần được nói tiếng "đôi ta"
Mà em đã hoá thân thành tiếng hát*

*Em gái ơi! Hôm nay - dưới trời thu bát ngát
Chỉ mình ta lại hát khúc tình ca
Hát cho em, cho bao người con trai,
con gái đã đi xa...
Vẫn trẻ mãi tuổi đôi mươi, mười tám.*

*Dẫu bao nghĩa trang, em vẫn còn vắng mặt
Chưa một lần được Tổ quốc ghi công
Thì hôm nay từ sâu thẳm đáy lòng
Tôi đang hát cho em bản tình ca không tắt...*

*Dẫu hôm nay trên đời này các em vắng mặt
Vẫn có những người im lặng đứng bên em
Dưới ánh sao khuya vẫn có một ngọn đèn
Thao thức nhớ tuổi em thời con gái*

*Ngày tháng đi qua, ngàn năm còn nhớ mãi
Giữa thế kỷ 20 - ta đánh Mỹ suc sôi
Hy sinh tuổi thanh xuân có biết bao người
Đài liệt sĩ nào ghi cho đủ hết*

*Những đội viên thanh niên xung phong có biết
Tình yêu lúa đôi trẻ mãi đến muôn đời
Tôi muốn ca lên vang vọng cả đất trời
Bản tình ca*

*cho những người con gái, con trai đi xa
không bao giờ trở lại*

*Hát đến mai sau - cây đời xanh mãi mãi
Hãy nhớ đến hôm qua*

nhớ đến những người chiến sĩ vô danh

Nhớ những con đường

Nhớ các chị, các anh!

Tháng 9-1996

Gặp lại đồng đội cũ trên sân ga

Cảnh đông đúc trước sân ga Hà Nội
Hành khách đang vội vội đễ đễ vào ga
Những chàng trai, cô gái sắp đi xa
Đang lưu luyến với người thương đưa tiễn...

Bỗng - Một cái vẫy tay

Một tiếng gọi

như ngày nào bên sóng gằm bãi biển

Như ngày nào anh hét to giữa lửa đạn, bom rơi

Tôi nghe rõ tiếng anh cao giọng: Tùng ơi!

Vẫn thân thương như ngày nào cùng nhau

trong tuyến lửa

Cho đến lúc hoà bình - anh đi vào trong ấy...

Và hôm nay - giữa sân ga đông vui -

tôi bỗng thấy

Một cái vẫy tay, gần gũi cái vẫy tay

Tôi reo lên: "Anh Cảnh ơi! Sao anh lại ở đây?"

Tay xách túi, tay quạt nan

như một người lữ khách"

Anh hôn hậu lời tâm tình bộc bạch

(Tôi nhìn anh - tóc bạc trắng mái đầu

Răng rụng mấy cái rồi, còn trai trẻ gì đâu

Tuổi "thất lục"

anh vẫn đi một mình từ Nam ra Bắc)

Từ Thành phố Hồ Chí Minh,
mình ra đây để nhớ lại những ngày đánh giặc
Chúng mình cùng xa Hà Nội từ đây
Chiếc ba lô con cóc trên vai
Cùng Đường sắt - chúng mình vào tuyến lửa.
Tùng nhớ không, ngày tớ bảo:
"Đi đại lộ và về đại lộ"
Từ Nghệ An ra Thanh Hoá dự hội nghị báo công
Chúng ta định đạp xe trên đại lộ
như sự tích anh hùng
Ai ngờ được
chúng mình lại phải đi xuyên rừng xuống biển
Đi suốt ngày đêm
mà vẫn cách nơi ta cần phải đến
Chúng ta vào họp trễ giờ...!

*Hôm nay hoà bình ta đứng giữa sân ga
Tay nắm tay - hai "cậu, tớ" đã già
Vẫn đầm thắm vui tươi như tuổi trẻ...*

Tháng 10-1996

- Anh Lê Như Cảnh - nguyên Thường vụ Đoàn ngành Đường sắt, Bí thư Đảng uỷ Tổng đội Thanh niên xung phong Đường sắt phía Nam.

- Anh Nguyễn Xuân Tùng - nguyên Bí thư Đoàn - Trưởng ban TNXP Đường sắt phía Nam.

Nhịp cầu tình yêu

Tặng anh thân yêu
cùng cả ngành Đường sắt

"Sao em lại yêu ngành mình đến thế?"
Yêu những con tàu như thể người thân
Suốt chặng đường xa đến quãng đường gần
Ở đâu có bước chân anh đi tới.

Yêu tha thiết như điều ta mong đợi
Từ thuở xa xưa đến tận mai sau
Tuổi trẻ qua đi, mái tóc bạc màu
Tình yêu vẫn vẹn nguyên thời thiếu nữ.

*Em thử thử nói một lời "tự thú"
Có gì đâu bởi em đã yêu anh
Tình yêu băng qua ngọn lửa chiến tranh
Thân thiết với bạn bè anh thuở ấy.*

*Những điều lạ - chỉ tình yêu mới thấy
Em cùng anh qua khắp mọi nẻo đường
Ở nơi đâu cũng dào dạt tình thương
Yêu cuộc sống và coi thường gian khó.*

*Tình yêu đẹp như mây trời, trăng gió
Vút ngân lên những khúc nhạc vui
Càng yêu anh em càng thấy yêu đời
Và yêu cả "ngành mình" tha thiết.*

*Tình yêu chỉ có trái tim mới biết
Nên trái tim đã bắt những nhịp cầu
Cho mỗi người tự tìm đến với nhau
Cùng chấp cánh để vượt qua bão táp.*

Tháng 4-1999

Bản hợp ca

ngân vang

Tiếng còi tàu âm vang trong mỗi sớm
Nhu ngân lên một bản nhạc không lời
Con tàu anh đi nối những bờ vui
Cho xa cách chỉ còn trong gang tấc...

Nhu chung cất muôn hoa thành đờ mật
Cả ngàn người làm việc ở muôn nơi
Khôi óc, con tim hợp sức lại rồi
Vẫn khuya sớm vì con tàu yêu quý.

*Trong nghiên cứu - những đêm ngày bên bở
Thâm lặng như người chiến sĩ vô danh
Trân trọng khi cả lúc bại, lúc thành
Vì mục đích cho tàu nhanh hơn trước.*

*Với sức mạnh của ngàn người làm được
Từ viên đá nhỏ, to chèn suốt dọc đường
Cũng thâm thì như nhấn gửi lời thương
Tàu chạy êm để vui lòng quý khách.*

*Yêu biết mấy - những toa tàu luôn sạch
Ấm áp đêm đông, mát mẻ trưa hè
Khách tươi cười, những câu chuyện say mê
An toàn lắm - bởi có anh gìn giữ.*

*Như cánh võng đưa ai vào giấc ngủ
Nhẹ nhàng, êm êm như ở chính nhà mình
Cho ban mai bình sáng ánh bình minh
Ta ngây ngất đón một ngày vui mới.
Tàu anh xuyên qua biết bao đèo, núi
Cửa sổ con tàu hay cửa sổ hồn ta
Dang vòng tay ôm gọn dải sơn hà
Cả sông nước, biển xanh và cát trắng.*

*Con tàu chở lung linh bao sợi nắng
Bao hương hoa ngan ngát dưới trời sao
Tàu Bắc-Nam
    như con thoi - ngày đêm vẫn ra vào
Như nốt nhạc reo vui trên khuôn nhạc.*

*Yêu Đường sắt - tôi gửi ngàn câu hát
Gửi niềm vui đến tất cả mọi miền
Trong tiếng còi tàu rộn rã vang lên.*

Thái Nguyên, tháng 6-1999

Nơi gửi gắm niềm tin

(Kính tặng đội ngũ cán bộ - CNV ngành GTVT
nhân dịp kỷ niệm 70 năm
ngày thành lập Công đoàn Việt Nam)

Kể từ ngày Pháp tới đây
An Nam thuộc địa, đắng cay muôn phần
Mỏ than khai thác dưới hầm
"Cu-li" da thịt tím bầm roi da
Chủ là Tây, thợ là ta
Đau dân mất nước xót xa trong lòng
Cuộc đời nô lệ làm than
Máu xương bóc lột, tài nguyên chắt đây
Làm giàu "chính quốc" phương Tây
Biết bao kẻ chết phơi thây dọc đường
Người dân đất Việt đau thương
Vì quân cướp nước, vì phường ngoại bang!

*Muôn người một kiếp làm than
Tù trong đói khổ bần hàn đứng lên
Tiếng còi nhà máy vang rền
Nhu lời nhắn gửi hãy bèn chí trai*

*Trên con đường sắt vươn dài
"Cu-li" chống lệnh tay sai - cầm quyền
Phong trào lan đến đồn điền
Nhà ga, bến cảng, thợ thuyền đấu tranh
Tù Ba Sơn - đã hình thành
Nhóm "Công hội đỏ", hạt nhân cao trào
Ngọn cờ cách mạng giương cao
Cùng nhau chống bọn cường hào - thực dân.*

*Phong trào cần phải liên minh
Tổng Công hội đỏ hình thành từ đây
Hai tám tháng bảy là ngày⁽¹⁾
Công nhân miền Bắc nắm tay kết đoàn
Chào mừng ngày hội hân hoan
Nét son tươi sáng, sử vàng còn ghi.*

*Tin vui lập tức truyền đi
Tổng Công hội đỏ Bắc Kỳ nổi lên
Thông tin chuyển tới thật nhanh
Trung Kỳ tiếp bước đấu tranh không ngừng
Thành công vang dậy tung bừng⁽²⁾
Nam Kỳ cũng đã đón mừng ngày vui⁽³⁾*

---

1) Ngày 28-7-1929: Thành lập Tổng Công hội đỏ Bắc Kỳ.

2) Cuối năm 1929: Thành lập Tổng Công hội đỏ Trung Kỳ.

3) Tháng 4-1930: Thành lập Tổng Công hội đỏ Nam Kỳ.

Giặc đàn áp, quyết không lùi
Công nhân chia sẻ ngọt bùi đắng cay
Kết đoàn tay nắm chặt tay
Cao trào cách mạng từ nay vững bền.

*
* *

Phong trào ngày lớn mạnh lên
Sức như Phù Đổng vươn lên phi thường
Cùng nhau chia sẻ đau thương
Biểu tình, tranh đấu coi thường nguy nan
Đòi tăng lương, giảm giờ làm
Đòi mau cải cách, đòi quyền dân sinh
Mục tiêu lật đổ chính quyền.
Có Đảng lãnh đạo, ba miền đấu tranh
Từ nông thôn đến thị thành
Nhà máy ta giữ, ruộng đồng ta thu

*Khi nắng sớm, lúc chiều mưa
Vừa trong bí mật lại vừa công khai
Tinh thần cách mạng dẻo dai
Vượt lên sóng gió, chông gai bão bùng
Việt Nam - Đất nước anh hùng
Đã giành độc lập một vùng trời Nam.*

*
* *

*Công nhân cứu quốc họp bàn
Thống nhất từ Bắc - Trung - Nam họp cùng
Tổng Liên Đoàn - tên gọi chung
Đoàn kết chống kẻ thù trong giặc ngoài
Chống tư bản, chống tay sai
Đồng lòng cứu nước - không ai ngại ngần
Góp tiền cứu đói cho dân
Toàn quốc kháng chiến công nhân đi đầu*

"Tiêu thô" quyết tâm thật cao
Chế tạo vũ khí yêu cầu khẩn trương
Súng đạn cần tới chiến trường
Công nhân phục vụ, quân lương sẵn sàng
Giao thông cần được mở mang
Vận tải thủy, bộ - chở hàng nhiều hơn
Khó khăn gian khổ chẳng sờn
Càng trong lửa đạn, căm hờn càng cao

Công nhân - ý chí không nao
Nguồn hàng vận chuyển chở vào chiến khu...
Điện Biên tan bóng quân thù
Hoà bình nửa nước, mây mù còn đâu
Bầu trời xanh thắm một màu
Thủ đô đón Bác rợp màu cờ bay.

*Hoà bình chung sức dựng xây
Công nông đoàn kết sức này càng cao,
Làm vì miền Bắc thân yêu
Miền Nam vẫy gọi - sớm chiều gắng công
Cùng là con Lạc, cháu Hồng
Miền Nam - một bức thành đồng trung kiên
Muốn cho Nam - Bắc nối liền
Công đoàn cùng với thanh niên đi đầu
Nâng cao hiểu biết rộng, sâu
Phong trào đáp ứng yêu cầu tăng nhanh
Từ trong xí nghiệp quốc doanh
Kế hoạch sản xuất hoàn thành thật cao
Báo công, biết mấy tự hào
Thi đua nở rộ, vui nào vui hơn.*

*
* *

Miền Nam chiến đấu không ngừng
Căm thù trút xuống đạn bom vang rền
Toàn dân quyết chí đứng lên
Diệt quân Mỹ, nguy, không quên thù này
Bầu trời miền Bắc đen mây
Máy bay giặc Mỹ đêm ngày dội bom
Dù cho sông cạn đá mòn
Quân dân cả nước sắt son một lòng
Công nhân - đội ngũ tiên phong
Chắc tay búa lại găng công, chí bền
Tăng giờ - tăng việc làm thêm
Thay người ra trận, ngày đêm quân gi
Thông đường để chở hàng đi
Tăng nguồn chi viện chẳng khi nào ngừng

*Bom rơi - hàng giấu trong rừng
Bom vùi thân xuống, lại vùng đứng lên
Lòng son, dạ sắt, gan bền
Lời ca át tiếng bom rền đó đây
Quyết tâm - tay nắm chặt tay:
"Dân ta sẽ đánh đến ngày Mỹ thua"
Nông dân tăng vụ chiêm mùa
Công nhân khuya sớm nắng mưa miệt mài

"Mỗi người làm việc bằng hai"
Trải qua một chặng đường dài chiến tranh
Sứ mệnh lịch sử hoàn thành
Lập nên công lớn - lưu danh muôn đời*

*Tâm Huân chương mãi sáng ngời⁽¹⁾
Công đoàn cả nước chung lời ngợi ca.*

*Từ trong bão táp mưa sa
Công đoàn dìu dắt chúng ta vững vàng
Cho dù gian khó, nguy nan
Công nhân hăng hái sẵn sàng tiên phong
Nhịp cầu nối những bờ sông
Liên minh giai cấp công nông chặt bền
Cùng nhau cố gắng vươn lên
Đảng ta đổi mới - xây nền văn minh*

---

(1) Công đoàn Việt Nam được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Hồ Chí Minh.

Công đoàn gần gũi ân tình
Nhân dân làm chủ vì nền tự do
Việc làm, cuộc sống âm no
Dân giàu nước mạnh, sao cho đời đời
Giao lưu khắp bốn phương trời
Vươn lên hội nhập, chân trời bao la
Đỉnh cao khoa học chờ ta,
Công, nông, trí thức thiết tha, chân tình...
Kinh tế tăng trưởng không ngừng
Quyết đưa đất nước tiến nhanh bằng người
Muốn cho mười vạn cả mười
Tình yêu cuộc sống, tiếng cười, lời ca

*Công đoàn là một mái nhà
Đoàn viên như những bông hoa trong vườn
Việt Nam - Đất nước anh hùng
Công - nông - trí thức ta cùng dựng xây
Biển khơi, sông núi, cỏ cây
Giữ gìn trọn vẹn trời mây thanh bình
Cho ta gửi gắm ân tình.*

Tháng 7-1999

Bài ca gửi người tuần đường

Bao nhiêu hành khách đi tàu
Bấy nhiêu thương mến gửi vào nơi anh
Ngọn đèn nửa đỏ nửa xanh
Đêm đêm soi bước chân anh tuần đường
Những khi bão táp mưa tuôn
Mình anh rảo bước trên đường tuần tra
Nhớ khi "lập lách" long ra
Tay anh xiết lại thiết tha mặng nòng
Đâu rồi những chiếc bu-lông?
Kẻ gian tháo măt cho gông đường ray
Ân tình anh lấp, anh thay
An toàn tàu chạy ai hay biết nào.

*Có khi đất lở, cây nhào
Tay anh đặt pháo, phát cao hiệu cờ
Cứu nguy, giải nạn anh lo
Cho đường khỏi tắc, tàu chờ khi nao.
Có đêm bát ngát trăng sao
Thoảng nghe tiếng hát ngọt ngào mộng mơ
Dưới cầu nước chảy lơ thơ
Tuần đường - anh vẫn nhớ giờ tàu qua.
Những đêm gió rét sương sa
Ai trong chấn ẩm, ai ra tuần đường
Khu gian hai nửa yêu thương
Dẫu xuyên rừng núi có đường, có anh.*

*Trời cao thăm thẳm biếc xanh
Nắng hoa nhả nhót theo anh trên đường
Một lời thương, vạn tình thương
Gửi anh trên suốt chặng đường anh qua
Chuyến tàu vào, chuyến tàu ra
An toàn là bản tình ca đường tàu.*

Ân nhân (*)

"Ơn người tôi để lên cân
Bên vàng nặng ít, bên ân nặng nhiều"^(**)
Giá gương được phủ nhiều điều
Ân tình sâu nặng sớm chiều không quên
Mạch nguồn xưa được khơi lên
Truyền thêm sức mạnh cho bền lòng son
Tàu đi - đường sắt có mòn
Nghĩa tình chủ - khách như con một nhà

(*) Đồng chí Đào Đình Bình - Ủy viên Trung ương Đảng, Thứ trưởng Bộ Giao thông vận tải, Bí thư Đảng ủy, Tổng giám đốc LHĐSVN đã phát động toàn ngành ĐS: coi hành khách, khách hàng là ân nhân để có tinh thần phục vụ cao.

(**) Tục ngữ ca dao xưa để lại cũng nói lên việc coi trọng ân nghĩa.

Tạo nên không khí chan hoà
Nhà ga đón khách như là người thân
Khi đi xa, lúc về gần
Sớm khuya phục vụ ân cần, hăng say.
Đường xa tàu chạy đêm ngày
Cơm ngon, nước ấm, khách say giấc nồng,
Toa tàu trông tựa căn phòng,
An toàn, sạch, đẹp - vui lòng mình, ta.
Thiên thần, Thượng đế đâu xa,
Ân nhân gần gũi như ta với mình,
Trăm năm vẫn trọn nghĩa tình,
Toàn ngành Đường sắt định ninh lời thề
Đón đưa quý khách đi, về
Ngàn năm giữ trọn đạo nghề: Vì dân!

Lũ
miền
Trung!

Trời yên ả

Bỗng dưng

Đá nhào lặn

Gió âm âm

Mưa gầm thác lũ.

Đêm khuya đang ngủ

Sao thấy bàng hoàng

Như thuở hồng hoang

Đất trời trong cơn xoáy lốc

*Thiên nhiên tàn khốc
Nắng lửa mưa dầm
Trút thương đau
Miền Trung ngập chìm trong lũ
Bao gia đình
Người đâu rồi? Không đủ!*

*Băng qua lũ
Công nhân về với con đường
Đau thương
Khi quăng còn quăng mất
Núi sập
Hầm bị tắc lối vào
Có nơi
Thanh ray treo cao*

Cầu, đường - lũ cuốn băng đi mất
Muôn ngàn người tắt bật
Rét tím thịt da
    Chuyến tàu vào
    Chuyến tàu ra
Đúng hai đầu trông ngóng
Bao người vượt sóng
Mở núi - cứu hầm sâu
Mua vãn trút trên đầu
Đá - rọ đá vãn chèn đường trên đá⁽¹⁾
Ngày đêm hôi hủ
Miếng bánh mì thấm đẫm nước cầm hơi

*Thương đồng nghiệp chơi vơi
Đã ngã xuống vì con đường yêu dấu⁽²⁾
Trời hỏi trời có thấu?
Đất ơi đất có hay?
Những ngày này
Nhiều năm sau còn nhớ
Đoạn đường cách trở
Khách trên tàu chờ đợi cháy thời gian⁽³⁾
Ra Bắc vào Nam
Khách ngồi đây cho nhà tàu cơm nước
Muôn đi chẳng được
Quay lại không xong*

Đến nao lòng

Lũ ơi lũ! Ta làm gì với lũ?

Tà vệt hàng nghìn thanh chưa đủ (4)

Mấy nghìn khối đá chưa vừa

Dưới trời mưa

Mố cầu được chông nề

Cho cầu nổi hai bờ vách núi

Giống bà Nữ Oa

Đầu không hề chịu cúi

Đội đá vá đường - thách đố với Thủy Tinh

Cả nước vì miền Trung - khúc ruột của mình

Gửi gắm tình thương vào nơi ấy

Khúc ruột mềm máu chảy

Hàng với tiền quyên góp ở khắp nơi
Đoàn tàu nối thêm toa chở đến kịp thời (5)
Chảy vào miền Trung như nước.

Mưa lũ lớn làm sao ngăn được
Triệu triệu tấm lòng gửi đến miền Trung
Lốp lốp quân, dân đi dưới bão giông
Kịp đến nơi cứu nạn

Tình thương vô cùng vô hạn
Nghĩa đồng bào, bè bạn gần xa
Thương người hơn cả thương ta
Trong cơn hoạn nạn - bao la nghĩa tình.
Hết phong ba - ấm bình minh
Thủy thần lùi ra biển cả

Đường đã liền đường - tàu vào ga hồi hả (6)

Ngành Đường sắt

kiên cường thắng lũ ngã miền Trung

Dải đất nơi đây giàu truyền thống anh hùng.

1, 4) Trong đợt lũ tháng 12-1999 ở miền Trung, ngành Đường sắt đã huy động 50000 rọ thép, 5.000m³ đá các loại, 1.000 thanh tà vẹt và rất nhiều phụ kiện cùng phương tiện, nhân lực khắc phục, sửa chữa đường tàu.

2) Hai đồng chí Nguyễn Như Ninh và Võ Duy Chương - công nhân của cung đường và Xí nghiệp Đường sắt Bình Trị Thiên đã hy sinh trong lũ.

3) 13 đoàn tàu với 4.553 hành khách bị ách tắc, ngành Đường sắt phải chi hơn 8 tỷ đồng phục vụ ăn uống, chuyển tải tiếp bằng ô tô qua những chặng đường có thể đi được.

5) Bộ Giao thông vận tải điện khen LHĐSVN đã khẩn trương kịp thời vận chuyển hàng cứu hộ cho miền Trung gồm có: 100 tấn mì ăn liền từ ga Sóng Thần đi Đức Phổ, 2.000 phao cứu sinh từ Giáp Bát đi Tam Kỳ, 200 ngàn áo mưa đi Quảng Nam, Quảng Ngãi, 60 tấn mì ăn liền từ Đà Nẵng đi Tam Kỳ, 100 triệu đồng trợ giúp các đơn vị đường sắt miền Trung và rất nhiều lô hàng khác gồm quần áo, chăn màn, sách vở, đồ dùng dân dụng hỗ trợ đồng bào miền Trung.

6) Đến 11 giờ ngày 8-12-1999, tuyến Đường sắt Bắc - Nam được khai thông, tàu Bắc - Nam đi lại bình thường.

MỤC LỤC

	Trang
Lời nhà xuất bản	5
1. Lịch sử ngành Đường sắt Việt Nam	7
2. Vẫn có Bác cùng đi	19
3. Hạt nhân trong trái chín	23
4. Tình ca cho những người đã khuất	27
5. Gặp lại đồng đội cũ trên sân ga	35
6. Nhịp cầu tình yêu	40
7. Bản hợp ca ngân vang	43
8. Nơi gửi gắm niềm tin	47
9. Bài ca gửi người tuần đường	59
10. Ân nhân	62
11. Lũ miền Trung	64

Đường sắt Việt Nam

Những bản anh hùng ca

Chịu trách nhiệm xuất bản

NGUYỄN XUÂN THỦY

Biên tập: PHAN THỊ THUỐC

Sửa bản in: PHÙNG THỊ MỸ

Trình bày bìa: HUONG QUỲNH

In 1020 cuốn khổ 13x19cm tại Xưởng in Nhà xuất bản GTVT.
Giấy chấp nhận kế hoạch xuất bản số 1543/XB-QLXB ngày
28/12/1999. In xong và nộp lưu chiểu tháng 4-2000.